

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 1

Gemeente Den Haag, 26 januari 2022

Locatie:

Videoconferentie

Aanwezig:

Franz Ziegler	Plaatsvervangend voorzitter
Wijnand Galema	Plaatsvervangend voorzitter
Gus Tielens	Lid
Joris Molenaar	Lid
Philomene van der Vliet	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 26 januari 2022

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Alexanderstraat 6B tot en met 12

Wcie 20220126/202114357

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van het kantoor met garage/carport Alexanderstraat 6B tot en met 12 en het wijzigen van de functie naar 12 appartementen met parkeervoorzieningen in de achtertuin.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de ambitieuze en zorgvuldige aanpak van deze transformatie van drie tot kantoor verbouwde huizen naar appartementengebouw.

De (oorspronkelijk) drie panden maken deel uit van een bijzonder ensemble op een prominente plek in de stad.

De bestaande vensters opgeknapt, ramen die eerder vervangen zijn hersteld conform de oorspronkelijke indeling en detaillering, glas vervangen en achterzetbeglazing toegevoegd.

In de zijgevels worden vensters toegevoegd binnen de bestaande blindnissen. In de linker zijgevel worden alle nissen geopend, in de rechter zijgevel enkele nissen en de nieuwe vensters in die gevel worden voorzien van translucet glas. Met deze ingreep kan de commissie niet instemmen. De gesloten kopgevels vinden hun oorsprong in de structuur van dit blok van drie huizen, bepalen mede het onderscheid met de blokken van twee huizen aan weerszijden en zijn bepalend voor het gehele ensemble.

De nieuwe indeling van de achtergevel past goed, evenals de toevoeging van de serre/veranda-elementen met een elegante eigentijdse vormgeving.

Het kleurvoorstel is nog niet gebaseerd op onderzoek. De zorgvuldige aanpak van dit monumentale blok verdient minimaal een kleurhistorische verkenning.

Het voorstel voor de tuin levert een hoogwaardige privé buitenruimte voor de beganegrondwoningen op, gecombineerd met een goede oplossing van de parkeeropgave. Het verdiepen van de tuin is ter plaatse van de aanwezige boom

problematisch. Om de boom te beschermen zou binnen de kroonprojectie van de boom niet verdiept moeten worden.

2 Alexanderstraat 6B tot en met 12

Wcie 20220126/202114357

Monument: het veranderen en vergroten van het kantoor met garage/carport Alexanderstraat 6B tot en met 12 en het wijzigen van de functie naar 12 appartementen met parkeervoorzieningen in de achtertuin.

Niet akkoord

De commissie spreekt haar waardering uit voor de ambitieuze en zorgvuldige aanpak van deze transformatie van drie tot kantoor verbouwde huizen naar appartementengebouw.

De (oorspronkelijk) drie panden maken deel uit van een bijzonder ensemble op een prominente plek in de stad.

Intern herstelt het voorstel de opzet van drie panden en de vier appartementen per pand – één appartement per verdieping – maken goed gebruik van de nog aanwezige waardevolle structuren. De meeste opvallende ingrepen zijn de drie patio's in de kap en het verlagen van het achterste deel van de beganegrondvloer.

De patio's acht de commissie mogelijk. Zij hebben geen negatieve invloed op de historische bouwsubstantie. Ook de esthetische invloed is acceptabel. De patio's bevinden zich in achter de nok, in een flauw dak en schaden zo het aanzicht van het blok niet.

Het verlagen van het deel van de beganegrondvloer achter de trappenhuisen beïnvloedt zowel de typologie als de bouwsubstantie. Beide acht de commissie in dit geval mogelijk, met uitzondering van de positief gewaardeerde vloer in het linker pand. Typologisch blijft de kenmerkende gedrukte begane grond voldoende herkenbaar. In de voorgevel en de zijgevels wijzigt niets. Ook in het voorste deel van de panden inclusief de trappenhuisen blijft de gedrukte verdiepingshoogte behouden.

De positief beoordeelde vloer in het linker pand zou behouden moeten blijven, ook vanwege de aansluiting op de tuin en de daar aanwezige boom.

Isolatie van de gevels aan de binnenzijde is goed mogelijk. Wel vraagt de commissie aandacht voor de stijlkamers. Aanwezige betimmeringen en plafonds dienen zichtbaar behouden te blijven.

De commissie roept op de sloopwerkzaamheden goed te monitoren en te documenteren.

Extern worden de bestaande vensters opgeknapt, ramen die eerder vervangen zijn hersteld conform de oorspronkelijke indeling en detaillering, glas vervangen en achterzetbeglazing toegevoegd. Deze wijzigingen zijn zorgvuldig en verbeteren het aanzicht van het blok. De commissie ziet graag een mock-up van de toepassing van het Deventer profiel.

In de zijgevels worden vensters toegevoegd binnen de bestaande blindnissen. In de linker zijgevel worden alle nissen geopend, in de rechter zijgevel enkele nissen en de nieuwe vensters in die gevel worden voorzien van translucet glas. Met deze ingreep kan

de commissie niet instemmen. De gesloten kopgevels vinden hun oorsprong in de structuur van dit blok van drie huizen, bepalen mede het onderscheid met de blokken van twee huizen aan weerszijden en zijn bepalend voor het gehele ensemble.

De nieuwe indeling van de achtergevel past goed, evenals de toevoeging van de serre/veranda-elementen met een elegante eigentijdse vormgeving.

Het kleurvoorstel is nog niet gebaseerd op onderzoek. De zorgvuldige aanpak van dit monumentale blok verdient minimaal een kleurhistorische verkenning.

Het voorstel voor de tuin levert een hoogwaardige privé buitenruimte voor de beganegrondwoningen op, gecombineerd met een goede oplossing van de parkeeropgave. Het verdiepen van de tuin is ter plaatse van de aanwezige boom problematisch. Om de boom te beschermen zou binnen de kroonprojectie van de boom niet verdiept moeten worden.

3 Dr. Lelykade 188

Wcie 20220126/202121404

Monument: het veranderen van de bedrijfsruimte Dr. Lelykade 188 (De Rokerij) door het intern verbouwen en het maken van constructieve aanpassingen.

Niet akkoord

De commissie constateert dat de structuur van de vm. rokerij – een in de diepte driebeukige structuur met in de middelste beuk de rookkamers – eerder fors is gewijzigd. Een volgende wijziging is enkel mogelijk met behoud van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de oorspronkelijke structuur en het oorspronkelijke ‘verhaal’ van de rokerij. Het nu getoonde ontwerp zingt te veel los van de oorspronkelijke opzet.

Daarnaast mist de commissie de aanleiding van de ingrepen. Om de invloed op de monumentale waarden te kunnen beoordelen en te kunnen wegen, is een integraal plan voor het interieur noodzakelijk. Het op voorhand aanpassen van de structuur of het casco van een monument los van een nieuwe bestemming is ongewenst.

4 Plein 1813 4

Wcie 20220126/202120270

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van het kantoor Plein 1813 4 door het uitvoeren van onderhouds- en restauratiewerkzaamheden, het vervangen van de lichtstraat en dakramen, het veranderen van de zij- en achtergevel door het wijzigen van de kozijnen en het gedeeltelijk vervangen van de erfafscheiding aan de voorzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming ‘Waarde-Cultuurhistorie’.

Eerder heeft de commissie de voorstellen voor de restauratie van de monumentale villa op hoofdlijnen geaccordeerd. Met aangepaste en aanvullende informatie is gereageerd op de bezwaren tegen de aanpak van het dak, het schilderwerk en de erfafscheiding aan

de straatzijde. Deze aanpassingen en aanvulling nemen de bezwaren nog niet weg, wat vooral wordt veroorzaakt door het ontbreken van context.

Vervangen van het zinken dak is mogelijk en de voorgestelde nieuwe verdeling en detaillering is zorgvuldig. Het oplossen van het daklicht en de dakvensters binnen de roevendetaillering is in beginsel passend. Of het vergroten van het daklicht boven de hall en de nieuwe dakvensters mogelijk zijn, hangt af van de aanleiding. Waarom de voorgestelde positie en de voorgestelde maat? Omdat de plannen voor (het gebruik van) het interieur ontbreken is de aanleiding onbekend.

Hetzelfde geldt voor de nieuwe poorten aan de straatzijde. Een aanpassing van de poorten met penanten zoals aanwezig aan Plein 1813 en de Sophialaan is in beginsel mogelijk. Of het huidige ontwerp – de maat en de vormgeving van de penanten, het ontbreken van onderscheid tussen de poorten – mogelijk is, hangt af van het ensemble rond Plein 1813 en van het tuinontwerp. Informatie over die context ontbreekt of is onvolledig.

De commissie vraagt een zo integraal mogelijk ontwerp voor de villa en voor de tuin.

Een kleurvoorstel voor de villa en (de penanten van) de poorten op basis van een kleuronderzoek ziet de commissie graag op een later moment.

5 Plein 1813 4

Wcie 20220126/202120270

Monument: het veranderen van het kantoor Plein 1813 4 door het uitvoeren van onderhouds- en restauratiewerkzaamheden, het vervangen van de lichtstraat en dakramen, het veranderen van de zij- en achtergevel door het wijzigen van de kozijnen en het gedeeltelijk vervangen van de erfafscheiding aan de voorzijde.

Niet akkoord

Eerder heeft de commissie de voorstellen voor de restauratie van het monument op hoofdlijnen geaccordeerd. Met aangepaste en aanvullende informatie is gereageerd op de bezwaren tegen de aanpak van het dak, het schilderwerk en de erfafscheiding aan de straatzijde. Deze aanpassingen en aanvulling nemen de bezwaren nog niet weg, wat vooral wordt veroorzaakt door het ontbreken van context.

Vervangen van het zinken dak is mogelijk en de voorgestelde nieuwe verdeling en detaillering is zorgvuldig. Het oplossen van het daklicht en de dakvensters binnen de roevendetaillering is in beginsel passend. Of het vergroten van het daklicht boven de hall en de nieuwe dakvensters mogelijk zijn, hangt af van de aanleiding. Waarom de voorgestelde positie en de voorgestelde maat? Omdat de plannen voor (het gebruik van) het interieur ontbreken is de aanleiding onbekend.

Hetzelfde geldt voor de nieuwe poorten aan de straatzijde. Een aanpassing van de poorten met penanten zoals aanwezig aan Plein 1813 en de Sophialaan is in beginsel mogelijk. Of het huidige ontwerp – de maat en de vormgeving van de penanten, het ontbreken van onderscheid tussen de poorten – mogelijk is, hangt af van het ensemble

rond Plein 1813 en van het tuinontwerp. Informatie over die context ontbreekt of is onvolledig.

De commissie vraagt een zo integraal mogelijk ontwerp voor de villa en voor de tuin.

Een kleurvoorstel voor de villa en (de penanten van) de poorten op basis van een kleuronderzoek ziet de commissie graag op een later moment. Zij begrijpt dat er onderzoek gedaan wordt naar de conditie van de historische verflagen op het houtwerk. Waar mogelijk dienen deze verflagen behouden te blijven, als onderdeel van de geschiedenis van de villa en haar monumentale waarden.

6 Singel ongenummerd naast nr. 21 (Y-Catch kavel III)

Wcie 20220126/202021566

Bouwen: het bouwen van een bedrijfsgebouw aan de Singel ongenummerd naast nummer 21 (Y-Catch kavel III), het aanleggen van een erfafscheiding en een in-of uitrit en het plaatsen van 7 reclame-uitingen.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Op 1 december 2021 heeft de commissie ingestemd met het ontwerp van de wasstraat, maar waren de architectonische uitwerking nog onvoldoende specifiek. Daarnaast maakte de commissie bezwaar tegen de elementen rondom het gebouw.

Die elementen – onder meer de omheining van het buitendeel van de wasstraat en de entree van de wasstraat – zijn nu een overtuigend onderdeel van het gebouw. De omheining sluit aan bij de gevels en de toepassing van V-vormige kolommen voor de entree en de techniek van het stofzuigerplein zorgt voor een sterk integraal beeld. Met de introductie van een haag aan de zijde van de Singel ontstaan een prettige gelaagdheid en een zachtere inpassing. De commissie pleit voor het doortrekken van de haag voorlangs de andere delen van de omheining.

De architectonische uitwerking is nu precies. De voorgestelde materialen en kleuren en de toepassing daarvan ondersteunen het concept van een beeldbepalend dak als 'drager' en verschillende functies, deels binnen en deels buiten, daaronder.

De commissie vraagt aandacht voor het groene dak. Dit dient technisch nog verder uitgewerkt te worden. Sedum is kwetsbaar vraagt voldoende drainage en waterbuffer. Daarbij wordt het deels schuin toegepast, wat extra eisen stelt aan de techniek. Een duurzaam hoogwaardig groen dak is een essentieel onderdeel van het ontwerp van de wasstraat.

Aanvullend Willem Lodewijklaan 2

Wcie 202201126/202119046

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten en veranderen van het bijgebouw van de woning Willem Lodewijklaan 2 door het plaatsen van een aanbouw, het wijzigen van de voorgevel, het aanbrengen van een staalconstructie, het uitvoeren van

onderhoudswerkzaamheden aan het bijgebouw en het plaatsen van een terreinafscheiding.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De op 12 januari 2022 benoemde bezwaar- en aandachtspunten zijn overtuigend opgelost, waarmee het ontwerp van de toevoeging aan het bestaand bijgebouw nu een helder geheel is.

Door het tussenlid uit te voeren in spiegelglas en zonder indeling is het een duidelijk zelfstandig element. Het scheidt de gebouwen aan weerszijden en geeft die gebouwen voldoende zelfstandigheid. Daarnaast ontleent de spiegeloplossing het zicht op het achterliggende gebruik, wat bijdraagt aan de herkenbaarheid als tussenlid.

De extra doorvalbeveiligingen op de verdieping vervallen. Deze functionaliteit wordt nu geheel door het bijzondere traliewerk opgelost, wat de verticaliteit van het gevelontwerp versterkt.

De betonnen luifel watert nu af naar binnen.

De zonnepanelen op het platte dak worden uitgevoerd met een flauwere helling, waardoor zij geen negatieve invloed hebben op het aanzicht van de toevoeging of de omgeving.

De commissie constateert dat de wijzigingen in en toevoegingen aan de buitenruimte geen onderdeel meer zijn van dit bouwplan.

Franz Ziegler

Plaatsvervangend voorzitter Welstands- en Monumentencommissie

Wijnand Galema

Plaatsvervangend voorzitter Welstands- en Monumentencommissie